

JON GOTZON ETXEBARRIA

Barrero esi daigun ludijaren gerrija.
Ez bitsez, ez indarrez, gogayakaz baño.
Itxaruak berua euzkotarren ontzija
Goguak nausi diran argitasun goiraño.

(Lauaxeta, "BIDE BARRIJAK", Itxasora; 146. orrialdea. - Bilbo, 1931)

I
N
N
O
M
I
N
E
T
U
O, D O M I N E !

1
3
Λόγος δυνάστης μέγας ἐστίν

(Gorgias, "Helena" 8-9)

εἰς τὴν ἐλευθερίαν

Euskal Biblioteka Labayru

1011681

LITERATURA / N. 1278

12639
JON GOTZON ETXEBARRIA

I N N O M I N E T U O ,

D O M I N E !

εις τήν ἐλευθερίαν
τῆς πατρίδος

liburu-sorta

GERNIKA

© Jon Gotzon Etxebarria

Legezko gordailua: BI - 1.179 - 89

LANKOPI.-Colón de Larreategi, 16.-EIL30

IN NOMINE TUO, DOMINE

Adhuc iuvenis cum essem, ad longam vitam futuram animum parare cupiens, magnalia tua, Domine, canere vehementer optabam. Eratque unum verbum tota die animo meo insitum: Domino meo psallam quamdiu fuero, sicut legitur in psalmo (psal. 145). Et ad reliquum vitae nihil aliud somniabam nisi perpetuum psalmum nomini tuo dicare.

Sed "cuius vult miseretur, et quem vult indurat" Deus (Ad Romanos, 9, 18) et "voluntati enim eius quis resistit?" (Ad Romanos, 9, 19). Igitur

pro psalmo dulciter sonanti stridor est factus in ore meo et pro laetitia lacrimae amarae in imo corde effusae. Iamque vix erat locus spei nec quo profugerem temptare valebam. Ad crucem a Te missam portandam solus imbellisque, versus quos olim composueram usque animumolvebam:

"Emon eidazu

gurutze pisu,

ta zatoz, Atsegin, nigaz!"

(Da mihi onus crucis ac veni mecum

Dulcedo mea!)

Nec tamen vultus tuus mihi omnino apparebat. Tunc dixi:

... ..

"Urratu indar, Jauna,

ta aizto zorrotzaz bat

ekarri nigana,

azken lekuan behintzat

zure esku biguna".

Et quamvis acerbus erat dolor, magna advenit mihi postremo suavitas, namque manum tuam mitem sensi, per amicarum manus, quae sanguinem mihi lavere pie certabant. Da eis, Domine iugiter gratiam tuam; et mihi semper IN NOMINE TUO, DOMINE, SPERARE.

Gernika,

1989, maiatza.

Maribel Extremiana Pilar Herreras
 Itziar Otaola M.Luisa Caro
 Begoña Maguregi Bego.Intxausti
 Mertxe Elorriaga Onintza Zabala
 Osane Elorriaga Aran.Kamiruaga
 M.L.Sologaistua Pili Oregi
 Miren Gorostizaga Josune Unanue

Eskerrik asko bihotz-bihotzez eta
 Jaungoikoak bedeinka zaitzatela!

Juan Angel

DEADAR ISILA
 Ezbehar mingotsak
 ezpata zorrotza
 barneratu eustan
 zulatuz bihotza.

Odoletan blei blei
 nabilkizu gero,
 saminaren minez
 bihotz-buruz ero.

Goizetik gauera
 didar bizi baten,
 saminaren minez
 isila den arren.

OTOIA

Zeru-lurren Yaube on
eta jakituna.
Sastakai antzo sartu
da zure naikuna
nire bihotz-erdian.
Urratu indar,Jauna,
ta aizto zorrotzaz bat
ekarri nigana,
azken lekuan behintzat,
zure esku biguna.

AMA

Ama,nun zagoz?Gure Eleiz Ama...
Ama,nun zagoz?Entzun euskaldun
baten negarra.Zure semea
zure irrikaz bait dabil,itun.

-"Super hanc petram..."Ta arri-azpian
Euskalerria,il-aginean.
"Usque in aeternum" biziko dira
Eleiza,arria...ta gu azpian?

-"Artegi baten behar ditut Nik
ardi guztiak.Ortik kanpora
ilgo zarie gosez,leizean".
Otsoa dator gure gainera...

Artzainak iges...Goiko Jaun ona!
 Artaldetik at larratzen nozu
 ala,artzain barik,morroï zitala
 gure gidari ezarri dozu?

Ene Jaungoiko:siñesten zaitut.

Jauna,begira nere ituna.

Zure graziaz gorde nagizu

beti fededun...ta euskalduna.

(1957)

ANDRE MARIA SORTZETZ GARBIARI

Ortzirik ez,leizerik ere ez zan

aldian

Jaungoikoaren naian jaioa zin-

tzazan.

Ama zorioneko batek bete eban

Goikoaren ametsa gizonen artean.

PAX

*Et pax Dei quae exsuperat omnem
sensum, accipiat cor vestrum et
intelligentias vestras (Pilip. 4,
7)*

Poz-pozik nago:

Jainko-grazia

orduoro dago nigan.

Nire zeruan

beti argia

naiz gaba naiz eguna izan.

Nire menditan

lore bigunak

ekaitzak gogor jo arren.

Nire ibarretan

badago ura

beti kantari ta garden.

Munduko bide

guztiak nire

ditut. Zoraturik nago

pozaren pozez,

Jainko-grazia

beti niregan bait dago.

GABON

Gabon-gabean
goian elurra.
Gabon-egunez
baketan lurra.

Gabon-gabean
Jainkoa jaio.
Gabon-egunez
gu poz-jario.

GABON GAUEAN

Gaur Jesus jaioko da.
Nun jaioko ote da,nun?
Arin gure bihotza
atontu dagiogun.

Lurkoiarentzat ez da
holako pozgarririk.
Nun jaioko ote da,nun,
gure barnean ezik?

Zeru-lurreko Jauna
da ta gure Egilea.
Garbitu ta berotu
daigun gure barnea.

MAITASUN-ITURRIA

Zure aurrean nagola,
 Jesus maite-maitea,
 nabaituten dot atean
 ez daurkidan bakea.

Maitasun bilaka nabil
 lur neketsu honetan.

Maitasun hutsik,ordea,
 ez dago gizonagan.

Oinazez nastauta dago.

Bihotza saminduta
 datza maitetasun-etzaz.

Ni nagon itsututa!

Jesus Jainko betikorra,
 maitasun-iturria:

Zeu zara asetu ta ikuzten
 daun ur geza-garbia.

BETIKO BAZKO

Jainko goren betiko,
zure maitasun
handiarren munduon
ipini nauzun
Aita gozo ta zuzen,
nigazko lagun
ditudan Izadi ta
Gizadian Jaun!

Emaizkidazu beti
bihotz beroa
eta esku leuna
lore gozoa
eta arantza zorrotza,
poz ta malkoa
berdin maitatzekoak,
lagun Jainkoa!

Hil nadinean etor
 Zeu nire bihotz
 erre ta esku urratu
 ok betirakotz
 Zuregan osatzera.
 Neurribako Poz,
 bizi nadila zure
 betiko Bazkoz!

"ERGO TU ES REX?"

Giza-handinaiak oro-nausitza
 erakarri gura eskuetara.
 Barru-kanpoetan oro menpera
 guraz harrokeri darabil giltza.
 Inoren eritziz azken badatza
 ere,begi-lauso, jartzen da bera
 lehenen.Harroak ezin ingura
 bazterrak ta bere burua hutsa.
 Kristo,aldiz,otzan ta ezti dager.
 Bihoaz gizonak grinei jarraituz.
 Haren agintea onarren eder.

Buru-ukatus azken.Gizonak aulduz
 indar ta naikeriz hor dira hiltzer.
 Giza-harro-utsari Kristo nausituz.

"DEUS MEUS,UT QUID
 DERELIQUISTI ME?"

Egun bateko poz urria eman
 didate gidaldrek joan-etorritz.
 Nor naizen oldoztu ez ta arinkeriz
 dihardute beti nor ta zer diran.
 Ez diet lagundu nor-erregetzan,
 ez ditut asetu handinai-ogiz;
 akar egin diet hizketa larriz.
 Lotu naute beren ezezpenean.
 Masaileko-irainez narabilte egun.
 Nire zer guztiak zotz dagizkite.
 Edaritzat eman beren behazun.

Bitartean Zuk ni ahantzi ote?
 Lurra ikaraz,zeru-aldea ilun.
 Makur nadin,zure gogo tentente.

"ET GAVISI SUNT GAUDIO MAGNO VALDE"

Urrundik etorri ta bidearen
 nekez atsedena dute beharra.
 Jainkoa aurkitu ez ta negarra
 Erregeen barruan hasi da sortzen.

Etxeko epela urruti zuten,
 ezezaguna bertako lurra.

Soin ta gogoetan neke minkorra.
 Beso ta begiak norantza zuzen?

Berehala izarra dute gidari.
 Bihotza dardarez,begiak bizkor,
 Josu haurra zaie zeru-ikuskari.

Urrutiko lurrez,bidea gogor,
barnea minetan,ene errukarri,
etorri zakidaz,Josu,izar pozkor!

ALLELUIA EUSKAL HERRIA

Jainkoa sortu zaizu Belen-en;
askatasuna Hark bai emanen!

ALLELUIA EUSKAL HERRIA

Horra Jainkoa eginik gizon:
urrun negarrak,izan zorion!

ALLELUIA EUSKAL HERRIA

Ahozpez gorets Jainko Umea,
Berau bait duzu Salbatzailea!

ALLELUIA EUSKAL HERRIA

Aingeruak hitz:"Gaudium magnum",
Hark gordeko zu beti euskaldun!

JAUNARTZE

Jaungoikoa nigana
 dator Osti zuri
 eginda.Nire gorputz-
 bihotzak garbi itzi,
 Jauna,ta munduaren
 aldeko opari
 izanda gero hartu
 naizu Zeutzat beti.

JAUNGOIKOAREN BILA

"Badago oraindik zu baitan Jaun-
 goikoa aurkitzeko bide bat:amai-
 tzen diren gauzen kenketa,alegi-
 a.Irudigileak egurrean erregeren
 aurpegia bilatzen duenean,amai-
 turik dauden eta aurpegia ez di-
 ren beste atalak bazterrera uz-
 ten ditu".

(Cusa-ko Nikola, "De quaerendo
 Deo tractatulus",V)

Zure arpegia kausi beharrez,
 lan dezadan, setaz eta astiro,
 bizitza-enborra; eskuz, maitero,
 zur lantzen mailuka, bihotz-zizelez.

Zure hazpegiak irarri indarrez,
 lurrera ditzadan ezpalak oro,
 -lur-neu-zalekeri huts eta ero-,
 begizta zaitzadan zuhaur zarenez.

Atsedeen-aldia egin dezadan:
 bularra lasaituz arnasa berriz,
 begiak poz, amets-zorabioan.

Azken ikutuak esku dardartiz:
 jo dut egur-muin sakon-hezean,
 nire eskuetako odolez bustiz.

GURUTZE-BIDEA

SARRERA

Nazan guztia ezerezetik

atara ninduzun Jauna:

Nire utsean murgil eginik,

biurtu nadin Zugana.

I

Bizitza zeran orri emoten
deutsue erio-epaia.

Irazakiak Irazaillea

lotu ta azpiratu naia!

Nire bizitza

beite eriotza,

zureak biziakia.

II

Gurutz astuna gorputz-gainean,
 Kalbari mendira zoaz
 gaizkile baten gisa.Ni,barriz,
 bizi atsegin gozoaz.
 Emon eidazu
 gurutze pisu,
 ta zatoz,Atsegin,nigaz!

III

Jesus auldua,lenengoz jausi
 da gurutzaren azpian.
 Orrenbesteko neke-aldia
 gugaitik izan zenduan.
 Gaurtik aurrera,
 zure ondora
 noala beti,jaustean!

IV

Ama-Semeak alkar ikusi:
Lagunabarra jaramon
barik aurrera.Zuk zoritzarra;
eurak,ostera,zorion!
Etzara bakar
joango.Negar-
pozetan nik Zuri itxaron!

V

Lurbira ibilierazten dauan
Jaun alguztidunak ezin
eroan gurutz bat,akiturik.
Poz eta nekeetan bardin,
Zu laguntzeko
beti artuko
dot nire gurutzea arin.

VI

Beronika arek Zuri mosua
garbitu ta Zuk berari
zapia bete zure irudiz.
Lagunak muzin?Neu ari
naitela,apal,
zurekin leial
ta zakidaz Zeu emari!

VII

Bigarren aldiz Jesus lurrean,
oinazearen oinazez.
Nire eroriak Bera bultzatu.
Badarabagit:obenez
bea jo arren,
beti jaikiren
maitasunan maitasunez.

VIII

Jerusalem-go alabok,Niri
 negarrik ez,Jaunak diño.
 Zuokaitik,bai,eizue negar.
 Egur igarra nazaño
 barrua intziriz
 ustuko dot,biz
 daiten guna zeruraiño.

IX

Irugarrenez Jesus lurrera
 erori da il baino len.
 Amaika bidar jausiko naz ni,
 oraindino,or-an-emen.
 Jagiko al naz,
 Zurekin Aintzaz
 betiko gozatu naiten.

X

Danen aurrean Jesus Maitea
ipini dabe biloistik.
Garbitasuna bera dan Jauna!
Gizon zar,alde nigandik!
Sar,Jauna,ene
barruan,bene-
benetan Zu biurturik!

XI

Zeru ta lurra ein ebazan A,
zeru-lurren artean,bi
giza gaiztoren erdian dager
josita,untzez ta guzti.
Nire naimena
josi dot,Jauna,
gaiztakeritik urruti.

XII

Aitari deika iltzen da Jesus,
soina ta burua makur.

Neuk il dot,oben askotariko.

Azkenengo orduan,uzkur

ez nadin,betor

zure itza pozkor:

"Gaur zagoz zeruan ziur".

XIII

Jesus lurrera eraitsi dabe,
Amaren besoetara.

Semea zauriz,Ama atsekabez.

Badot emen zer aukera:

-Zaurion mina

zaindu,Birjina,

etor arte Biztuera.

XIV

Kristo lurpean,artzulo baten
izaraz eta okenduz.

Laster betiko berbiztuko da.

Nire kezka entzun,Jesus:

-Lurrarentzat il,

goian Zugaz bil

naizu,dantzaz eta txistuz.

AMAIERA

Gurutze-bide onen indarrez,

erantzi naitela guztiz

ezkutuzko oben danen orbanez

ta ibil nadin zure argiz.

(1966)

HYMNUS

Virgo, Mater et Regina,
ad iuvandum me festina,
ne peream inanis.

Sancta Mater Salvatoris,
audi precem peccatoris;
infirmus sum et inops.

Virgo Virginum praeclara,
respice quam sit amara
vita iniquitatis.

Regina terrae et coelorum,
spes et salus infirmorum,
attende me supplicem.

(Jesus-en Sortzea-XVI. mendea)
Nafarroa Behereko Ibarrola

Juan San Martin euskaltzainak
bilatutako apaingarria.

HYMNUS

Ecce Deus nobis natus,
in praesepio circumdatus
parentum dulci amore.

Virgo Mater quae sentiebat
Joseph corde recolebat,
cum laetitia et timore.

Ego adeo ut adorem
Puerum meum Salvatorem,
donum meum dum offero.

Accipe meam crucem hic,
tuis oculis dulce dic,
iamque portare potero.

HYMNUS

Deus,Pater misericors,
 ecce servus tuus inops
 ad Te venit rogaturus:

Da mihi in hac vita pacem,
 in postrema hora faciem
 tuam ut videam securus.

Salvam fac patriam meam,
 ab excidio conserva eam,
 ne pereat cum malignis.

Deus meus,omnia mea,
 lingua nostra euskerea,
 laudet Te semper in hymnis.

HYMNUS

Te,Deum,humilis rogo
 salvam facias patriam meam,
 cum famulis tuis serves;
 a dira morte erue eam.

Quia inimici nostri,
 veluti canes latrantes,
 circumdederunt undique
 filios nostros laborantes.

Et iam quaerunt quem devorent;
 est enim illis cor impium,
 dixeruntque:eradicemus
 illos de terra viventium.

Audi, Pater, preces nostras:
 sanguine tuo vulnera
 nostra sana; salvos fac nos,
 Euskal Herria atque Euskera.

HYMNUS

In die resurrectionis Domini
 diem Patriae Vasconum celebrantes.
 Resurrexit, alleluia!
 Quem quaeritis iam non est hic.
 Volumus Christum videre!
 Alleluia, abite hinc!

Morti iam mortem intulit
 qui iugiter victurus est.
 Ne quaesieritis amplius
 videre eum qui vobis inest!

HYMNUS

Iam sol ascendit igneus
ut omnia illustret splendore
novoque igne foveat,
diei dum fugiunt horae.

Deus, mentem mihi illustra,
cor accende tuo igne,
novum diem ut impleam
divinis praeceptis digne.

Cumque nox venerit atra
somniaque ceperit fessum,
divini Solis memoria
ducat mentis meae gressum.

Alleluia, alleluia!

Salvos fac, Domine, servos

cum patria. Alleluia!, ecce

Salvatio iam est inter vos.

Christus heri, hodie et semper.

Canta, modulate tibia

pulsa; eia anima mea,

canta, Patriae aeternae in via!

INDEX VERSUUM

orrialdea

Alleluia, Euskal Herria.....	31
Ama.....	9
Andre Maria Sortzez Garbia.....	11
Betiko Bazko.....	22
Deadar isila.....	7
Deus meus, ut quid dereliquisti me?..	27
Deus, Pater misericors,.....	56
Ecce Deus nobis natus.....	55
Ergo Tu es rex?.....	25
Et gavisus sunt gaudio magno valde..	29
Gabon.....	18
Gabon Gauean.....	19
Gurutze-Bidea.....	35
Iam Sol ascendit igneus.....	61
Jaunartze.....	32
Jaungoikoaren bila.....	33
Maitasun-iturria.....	20
Otoia.....	8
Pax.....	16

orrialdea

Resurrexit.....	59
Te, Deum, humilis rogo.....	57
Virgo, Mater et Regina.....	53